

[Akceptuje](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

[zapisz się](#)

Naukowy styl życia

Nauka i biznes

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Informacje](#)

Badania: tropem pijawek

Na świecie żyje około 680 gatunków pijawek. Zamieszkują różne środowiska w różnych zakątkach świata. W Polsce zidentyfikowano 47 gatunków, w tym objętą ochroną pijawkę lekarską (*Hirudo medicinalis*). O uzdrowicielskiej mocy drzemiącej w tych stworzeniach, o zasadach bezpieczeństwa hirudoterapii, a także o tym, jak zachować się w sytuacji bezpośredniego spotkania z pijawkami żyjącymi w polskich zbiornikach wodnych

opowiedziała Joanna Cichocka z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego (UWM).

✘ Już od starożytności pijawki były szeroko stosowane w celach leczniczych. Badania naukowe potwierdziły mądrość sprzed tysięcy lat - zawarte w ich ślinie substancje mogą rzeczywiście stanowić naturalną terapię wielu schorzeń. Lecznicze właściwości tych zwierząt interesują Joannę Cichocką, która w Katedrze Zoologii na Wydziale Biologii UWM przygotowuje doktorat pod kierunkiem prof. Aleksandra Bieleckiego. W swojej pracy bada pokrewieństwo i podobieństwo między różnymi gatunkami pijawek. Zajmuje się też popularyzacją swojej dyscypliny naukowej m.in. podczas Nocy Biologów w Olsztynie.

"W dawnych czasach ludzie stosowali pijawki do upustu krwi, uważając krew za źródło negatywnych energii, a nawet demonów, które powodują chorobę. Rozwój nauki przyniósł powrót do terapii z użyciem pijawek, zwanej hirudoterapią. Badania współczesnej biologii pokazały, że pijawki wydzielają wiele substancji o dobroczynnym wpływie na wszystkie układy narządów u człowieka. Substancje te w szczególności pobudzają układ odpornościowy" - wylicza doktorantka.

Zaznacza, że w Polsce hirudoterapia jest uważana za medycynę niekonwencjonalną. Zajmują się nią osoby, które przeszły kurs i pracują we własnych gabinetach, nie jest natomiast stosowana w ośrodkach klinicznych. W Wielkiej Brytanii stosuje się hirudoterapię w szpitalach - w chirurgii rekonstrukcyjnej czy plastycznej.

"Przy zabiegach polegających, mówiąc w uproszczeniu, na przyszywaniu narządów - palców, uszu - odnotowano spektakularne sytuacje, kiedy po kilku miesiącach od zabiegu powracało czucie i ukrwienie narządów. Leki konwencjonalne często nie dają takiego efektu. Pijawka przegryza skórę, przez co aktywuje układ immunologiczny pacjenta, i wysysa krew przywracając jej przepływ do przyszytego narządu. To powoduje z kolei odżywienie i natlenienie tej części ciała, w związku z czym mają szansę zregenerować się połączenia nerwowe u pacjenta" - tłumaczy Joanna Cichocka.

Substancji, które pijawki produkują w swoich gruczołach ślinowych opisano ponad sto, wśród nich jest hirudyna, która ma działanie przeciwzkrzepowe, czyli przeciwdziała krzepnięciu krwi. Wśród substancji w ślinie pijawek znajdują się takie substancje, które rozrzedzają krew, rozszerzają naczynia krwionośne i przez to polepszają przepływ krwi. Znaczenie terapeutyczne mają nie tylko same substancje, ale i reakcje, jakie między nimi zachodzą.

Cichocka odbyła kurs hirudoterapii i ma doświadczenie w pracy z pacjentami. Jest zdania, że pijawki mogą pomóc w wielu schorzeniach, w tym przy migrenie. Podkreśla jednak, że podstawą skutecznego leczenia jest szczegółowy wywiad. Przeciwwskazania do hirudoterapii to choroby związane z układem krążenia - hemofilia, anemia, leczenie z wykorzystaniem antykoagulantów np. po zawałach serca, ale także nadwrażliwość na którąś z substancji produkowanych przez pijawkę. Ponadto takiej terapii nie zaleca się kobietom w ciąży i dzieciom, ze względu na ryzyko zakażenia bakterią, która zasiedla przewód pokarmowy pijawek. Jak tłumaczy rozmówczyni, jest to niebezpieczna bakteria, a zakażenie leczy się silnymi antybiotykami.

Czy zatem nie są uzasadnione obawy tych osób, którym wady pijawek wydają się istotniejsze od ich zalet? "Zdaję sobie sprawę, że wielu ludziom pijawki wydają się być mało sympatyczne. W naszym kraju groźny dla człowieka jest tylko jeden gatunek - pijawka lekarska (*Hirudo medicinalis*). Mimo, że jest ona objęta ochroną gatunkową ze względu na znikome występowanie, zdarzają się jednak przypadki zaatakowania" - przyznaje biologka.

Jak wyjaśnia, pijawka lekarska preferuje ciche, ciepłe, bogate w roślinność zbiorniki wodne,

a prawdopodobieństwo spotkania jej na odkrytym kąpielisku jest bardzo małe. Pozostałe gatunki nie są dla nas niebezpieczne - część z nich jest krwio pijna, ale preferuje krew zwierząt. W faunie olsztyńskiej występują dwa gatunki, które wchodzi do nozdrzy ptaków, dużo gatunków pasożytuje na ślimakach lub żabach. Wiele jest też gatunków drapieżnych, które żywią się owadami, larwami owadów, dżdżownicami.

"Pijawka końska, choć duża, nie ugryzie człowieka, ani nawet konia - jej nazwa pochodzi od dużych rozmiarów - preferuje larwy owadów, dorosły osobnik może się połasić na jakąś kijankę" - zapewnia Cichocka.

W stawach polnych, przy terenach, na których jest wypasane bydło, może się pojawić pijawka lekarska. Są to bowiem zbiorniki płytkie, ciche i ciepłe. Jeżeli już zostaniemy ugryzieni, to zgodnie z radą ekspertki, w żadnym wypadku nie powinniśmy stosować posypywania pijawki solą ani odrywać jej na siłę. Pijawka może wówczas wydalić z siebie naszą krew wraz ze wspomnianymi już bakteriami. Najlepiej podczas wypraw terenowych mieć przy sobie buteleczkę alkoholu salicylowego i przystawić zamoczony wacik do przedniej części pijawki - wówczas sama odejdzie. Należy ją wtedy zrzucić, a miejsce ugryzienia zabezpieczyć - najlepiej dużą ilością materiału opatrunkowego, żeby nie zainfekować otwartej rany, z której sączy się krew.

"W pierwszych chwilach po ugryzieniu należy spokojnie obserwować siebie. W większości przypadków nic się nie dzieje poza zaczerwienieniem i swędzeniem towarzyszącym gojeniu się rany. Przy dużym zaczerwienieniu można udać się do lekarza, który ewentualnie przepisze antybiotyki. Kuracja trwa jeden lub dwa dni" - mówi doktorantka.

Joanna Cichocka przygotowuje na UWM dysertację pt. "Różnorodność cech pijawek w koncepcji filogenetycznej". Jak wyjaśnia, praca zawiera analizę pijawek pochodzących z polskiej fauny, a także otrzymanych w darach od innych badaczy. Opisuje ich wygląd zewnętrzny, wielkość, ubarwienie, liczbę oczu oraz bada ich anatomię, układ rozrodczy i pokarmowy, bo tu występuje największe zróżnicowanie. Cechy te, wraz z wybraną sekwencją genów, kodowane są w systemie liczbowym, a specjalny program komputerowy pokazuje badaczom, które gatunki są ze sobą najbardziej spokrewnione.

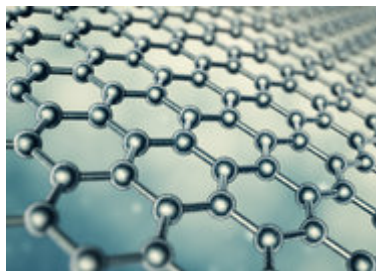
Źródło: [Karolina Olszewska/ http://www.naukawpolsce.pap.com.pl](http://www.naukawpolsce.pap.com.pl)
<http://laboratoria.net/aktualnosci/12432.html>

02-07-2024

[Ekran dotykowy bez problematycznego indu](#)

Tańsze i bardziej przyjazne środowisku.

02-07-2024

Świat atomów i cząsteczek

Jak dzięki różnym metodom obrazowania zobaczyć "całego słonia"

02-07-2024

Żyjemy w czasach multitożsamości

Ekspert o mediach społecznościowych.

02-07-2024

Dlaczego Polki rzadziej jedzą mięso niż Polacy?

Równość płci może mieć związek ze swobodą wyboru tego, co się je.

02-07-2024

Co 3 osoba dorosła zagrożona chorobami z powodu braku ruchu

Alarmuje Światowa Organizacja Zdrowia.

02-07-2024

Cynk może pomóc chronić uprawy przed zmianami klimatu

Informuje "Nature".

02-07-2024

Tancerze są mniej neurotyczni niż ogół populacji

Jednocześnie są bardziej ugodowi i ekstrawertyczni.

02-07-2024

Rząd planuje, aby minister mógł odwołać

dyrektora NCBR

Dyrektor Narodowego Centrum Badań i Rozwoju będzie mógł zostać odwołany.

Informacje dnia: [Ekrany dotykowe bez problematycznego indu Świat atomów i cząsteczek Żyjemy w czasach multitożsamości](#) [Dlaczego Polki rzadziej jedzą mięso niż Polacy? Co 3 osoba dorosła zagrożona chorobami z powodu braku ruchu](#) [Cynk może pomóc chronić uprawy przed zmianami klimatu](#) [Ekrany dotykowe bez problematycznego indu Świat atomów i cząsteczek Żyjemy w czasach multitożsamości](#) [Dlaczego Polki rzadziej jedzą mięso niż Polacy? Co 3 osoba dorosła zagrożona chorobami z powodu braku ruchu](#) [Cynk może pomóc chronić uprawy przed zmianami klimatu](#) [Ekrany dotykowe bez problematycznego indu Świat atomów i cząsteczek Żyjemy w czasach multitożsamości](#) [Dlaczego Polki rzadziej jedzą mięso niż Polacy? Co 3 osoba dorosła zagrożona chorobami z powodu braku ruchu](#) [Cynk może pomóc chronić uprawy przed zmianami klimatu](#)

Partnerzy